

Γράφει η Μπάμπη Ράκης - bambisrakis@cytanet.com.cy

ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Στις αρχές της δεκαετίας του 1950, στην ζωή των ανθρώπων στην Κύπρο, κυριαρχούσε ακόμη το ποδόλατο. Το ποδόλατο υπήρχε πολύ πιο παλιά. Οι φτωχοί ανθρωποί της ζωής και της βιοπάλης, αλλά και οι ουντριπική πλειοψηφία της νεολαίας, εργάζομενοι, αλλά μαθητές και μαθήτριες των Γυμνασίων και άλλων ανωτέρων σχολών, καθημερινά μετακινούντουσαν με ποδόλατα.

Τα αυτοκίνητα ελάχιστα τότε.

Τις ώρες αιχμής, γέμιζαν οι δρόμοι με ποδόλατα και οι φωνές των ποδολατιστών, ακούγονται συνέχεια αφού στην πορεία του δρόμου είχαν την ευκαιρία όσοι και όσες δεν ήταν μόνοι, να συνομιλούν, και μάλιστα δυνατά.

Πρέπει να πούμε ότι οι γυναίκες της κάποιας πλικίας και οι οποίες δεν εργάζονταν έμεναν νοικοκυρές, και το ποδόλατο ήταν για τους άνδρες τους και για την νεολαία.

Ήταν η εποχή που άρχισαν οι πρώτοι Κύπριοι της Αιγύπτου, να επαναπατρίζονται, κάτω από την πίεση που ασκείτο πάνω τους από την νέα κατάσταση πραγμάτων, και άρχισε πλέον ο ξεριζωμός και ο μαρασμός του άλλοτε ακμάζοντα Ελληνισμού της Αιγύπτου.

Αρχίσαμε την σημερινή μας κουβέντα για το ποδόλατο, διότι στην πολύβουη Αλεξάνδρεια και στις φτωχογειτονίες που ζούσα, δεν έβλεπα ποδόλατα. Ο κόσμος πήγαινε και ερχόταν περπατητός. Εμείς οι μαθητές ξεκινούσαμε αρκετά νωρίς το πρωί με τα πόδια μέχρι του σταθμού των τραίνων, που πήγαιναν στα πλούσια πρόστεια. Κατεβαίναμε στο Αβερώφειο που δέσποζε σε μια αριστοκρατική περιοχή.

Οι έξοδοι οικογενειακώς, γεγονός σπάνιο για εμένα τουλάχιστον, γινόταν με την άμαξα. Σταματούσαμε στον δρόμο, τον διερχόμενο Αιγύπτιο αμαξηλάτη με την μαύρη παλιά άμαξα με τα φθαρμένα καθίσματα, του λέγαμε τον τόπο που θα μας πάρει, και το γέρικο άλογο ακούγοντας την προσταγή του αφεντικού του ξεκινούσε.

Όταν ήρθαμε στην Κύπρο και συγκεκριμένα στην Λευκωσία, σαν νέος που ήμουν, μου έκανε τεράστια εντύπωση ο μεγάλος αριθμός των ποδολάτων. Όλοι της πλικίας μου, και μεγαλύτεροι φυσικά, είχαν ποδόλατο. Έπρεπε λοιπόν να περιμένω να βρω δουλειά για να μπορέω να αγοράσω και εγώ ποδόλατο. Μέχρι τότε οι καινούργιοι φίλοι μου της γειτονιάς, άρχισαν να με μαθαίνουν ποδόλατο. Ήταν απαραίτητο. Ήταν και λίγο παράξενο για αυτούς, ένα άτομο είκοσι χρόνων και να μη ξέρει ποδόλατο.

Ένα άλλο που μου έκανε εντύπωση στην όμορφη παλιά γειτονιά της Λευκωσίας, ήταν οι δρόμοι. Στενά μικρά δρομάκια, ήσυχα. Σπάνια περνούσαν αυτοκίνητα.

Οι περαστικοί σε χαιρετούσαν με ένα χαμόγελο. Όλοι μιλούσαν ελληνικά. Ένας άλλος κόσμος, καινούργιος, τόσο διαφορετικός από εκείνον της Αλεξάνδρειας. Εδώ ένιωθα ασφάλεια. Δεν ήμουν ξένοις.

Υστερά ερχόντουσαν οι Κυριακές. Μα εκείνο που θυμάμε με ξεχωριστή συγκίνηση είναι τα καλοκαιρινά δειλινά στην πλατεία Ελευθερίας της Λευκωσίας.

Αλλά για την όμορφη και ξένοιαστη εποχή της νιότης της δεκαετίας του 1950 στην Κύπρο, θα μιλήσουμε μια άλλη φορά.

Αυτά για σήμερα.
Καλή σας μέρα.

20/11/1961: στο καράβι για Αυστραλία. Ανάμικτα συναισθήματα είχαμε όλες οι κοπέλες. Εγώ είμαι η Τρίτη από δεξιά

Δύσκολα χρόνια αλλά... αξέχαστα

Γράφει η Έφη Φραγκάκη

Ενα μεγάλο ευχαριστώ στον "Κόσμο", την εφημερίδα όλου του κόσμου που μας έδωσε την ευκαιρία να θυμηθούμε παλαιότερες δεκαετίες και να αναπολύσουμε πώς ήταν η ζωή μας και στις δύο πατρίδες.

Εγώ, προσωπικά, δεν θα ήθελα εκείνα τα πρώτα δύσκολα χρόνια να ξαναγυρίσουν ποτέ! Ήμασταν οκτώ παιδιά, αγαπημένα. Οι γονείς μας εργατικοί άνθρωποι που προσπαθούσαν μέρα-νύχτα για το καλό της οικογένειας. Προσπαθούσαν με τον τρόπο τους να μας δώσουν λίγη χαρά και να ξεγελάσουν την φτώχεια της εποχής. Μας τραγουδούσαν, χορεύαμε, λέγαμε ανέκδοτα... Ήμασταν φτωχή οικογένεια αλλά ευτυχώς δεν χαθήκαμε. Είχαμε τους παππούδες που μας πρόσεχαν...

Τι να πρωτοθυμηθώ; Περπατούσα ξυπόληπτη στα αγκάθια, στις πέτρες, με ρούχα φτωχικά. Οι γονείς δούλευαν, δεν είχαν την ώρα να μας πάρουν λίγο αγκαλιά σαν μικρά αλλά μας έδειχναν την αγάπη τους. Δεν είχαν την ώρα να ξεκουραστούν και από τις εφτά ή ώρα πήγαιναν για ύπνο. Δεν άντεχαν! Μπν ξενάγμε πως οι δουλειές ήταν βαριές. Τις έζησα κι εγώ από δεκατεσσάρων χρονών. Τα παιδιά τότε βοηθούσαν στις δουλειές: στο θέρο, στα αραποσίτια, στον τρύγο. Γεμίζαμε μεγάλα κασόνια και έπρεπε να τα κουβαλήσουμε στο σπίτι. Οι αδερφές μου φορτώνονταν το άχυρο στην πλάτη. Αυτή δυστυχώς ήταν η μοίρα όλων των φτωχών οικογενειών εκείνης της εποχής.

Ο πατέρας μου ήταν ο Γραμματικός του χωριού. Ήταν του Σχολαρχείου, έξυπνος άνθρωπος αλλά δεν του άρεσε πολύ η δουλειά. Περνούσε την οικογένεια με λίγες δραχμές. Δεν παραπονιόμασταν όμως, άλλωστε είχαμε ουνηθίσιες την λιπή ζωή. Ένα ζευγάρι παπούτσια το χρόνο, λίγο μεγάλα και με πρόκες από κάτω για να κρατήσουν περισσότερο...

Εγώ δεκάρικο είδα στα δεκαπέντε μου χρόνια. Πήγα στο πανηγύρι και έφαγα το πρώτο μου παγωτό. Τότε έφυγε και ο παππούς από τη ζωή και ανέλαβα την κλίσα... Τσοπάνισσα... Αυτό ήταν κάτι που δεν το άντεχα!

Εν τω μεταξύ έφυγε ο αδελφός μου και οι τρεις αδελφές μου για Αυστραλία. Η μία αδελφή στο

Γυμνάσιο. Εγώ έμεινα με τα δύο μικρά μου αδέλφια. Στο σπίτι μαζί μας ζούσε και ο παππούς μου (πατέρας της μάνας μου) που ήταν τυφλός... Να σκεφτείτε ζούσαμε δεκατρία άτομα σε ένα σπίτι που είχε τρία δωμάτια. Ο χειμώνας δύσκολος. Η φωτιά στο ίζακί έκαιγε συνέχεια. Οι γονείς είχαν ένα κρεβατάκι από άχυρο, οι παππούδες από αριστερά κάτω στο πάτωμα, τα παιδιά όλα στρωματάδα από δεξιά στο ίζακί, όλοι σε ένα δωμάτιο. Ο τυφλός παππούς έζω στο καμαράκι. Το καλοκαίρι ήταν πιο καλά. Μοιραζόμασταν στα τρία δωμάτια. Οι γονείς δεν άλλαζαν το κρεβατάκι στο χειμωνιάτικο το καμαράκι, οι παππούδες στη σάλα και τα παιδιά αφού έφυγαν οι παππούδες γέμιζαν σακούλες με ζυμαρικά και όσπρια που μάζευαν για το χειμώνα γιατί το κρύο ήταν πολύ τσουχτερό...

Δεν μπορώ να ξεχάσω αυτό το τσουχτερό κρύο όταν βοσκούσαμε τα πρόβατα στο δάσος... Προσπαθούσαμε να ανάψουμε φωτιά αλλά τα ξύλα ήταν βρεγμένα και δεν άναψαν. Φορούσαμε ρούχα που δεν κρατούσαν πολύ κρύο, νηστικά με λίγο ψωμιούρι όλη μέρα. Το βράδυ μας πρόσεχαν μπν κρυώσουμε. Υφαίναν κουβέρτες και αλατζάδες από τα πρόβατα. Κάπως ζεσταίνομασταν. Οι κουβέρτες που ύφαιναν από μαλλί από κατσίκες ήταν άγριες... Όλα αυτά πλέον υπάρχουν μόνο σαν ενθύμια και μας θυμίζουν μια άλλη, δύσκολη εποχή.

Αυτές οι συνθήκες ήταν που μας έδιωξαν από την πατρίδα. Τα χωριά άδειασαν. Τα περισσότερα παιδιά άνοιξαν τα φτερά τους και πέταξαν σε άλλες χώρες. Ξενιτεύτηκαν και έφτιαξαν μια νέα φωλιά σε ξένη χώρα. Οι περισσότεροι δεν ξαναγύρισαν ποτέ.

Αφήσαμε μεγάλο πόνο στους γονείς αλλά και πήραμε μαζί μας αρκετό πόνο στην ξενιτεία. Τη λέξη «μάνα» δεν την ξαναφωνάζαμε ποτέ.

Εγώ έφυγα μικρή, δούλεψα σκληρά. Στην αρχή έπαιρνα μόνο έξι λίρες, δεν είχα τη δυνατότητα να στείλω χρήματα στους γονείς. Άλλωστε δεν τα είχαν και πολύ ανάγκη αργότερα. Βρέθηκε και ο σύζυγος, κάναμε οικογένεια. Δουλέψαμε σκληρά σε μαγαζιά.

Μια ζωή δύσκολη αλλά τουλάχιστον ο Μεγαλοδύναμος μας χάρισε υγεία.